Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

21. januar 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – socialpolitik – ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring – direktiv 79/7/EØF – artikel 4, stk. 1 – frivillig og førtidig pensionering – førtidspension – kriterier for tildeling – størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal mindst svare til det lovbestemte minimumsbeløb – andelen af arbejdstagere af hvert køn, der er udelukket fra førtidspension – begrundelse for en situation, der eventuelt stiller kvindelige arbejdstagere særlig ufordelagtigt – den pågældende medlemsstats socialpolitiske mål«

I sag C-843/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (den øverste regionale domstol i Catalonien, Spanien) ved afgørelse af 12. november 2019, indgået til Domstolen den 20. november 2019, i sagen

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

mod

BT,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, N. Wahl, og dommerne F. Biltgen (refererende dommer) og L.S. Rossi,

generaladvokat: G. Hogan,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ved A. Álvarez Moreno og G. Guadaño Segovia, som befuldmægtigede,

– BT ved abogado I. de Gispert Català,

– den spanske regering ved S. Jiménez García, som befuldmægtiget,

* Processprog: spansk.

– den portugisiske regering ved A. Pimenta, M. Carneiro, J. Marques og P. Barros da Costa, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved I. Galindo Martín og C. Valero, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring (EFT 1979, L 6, s. 24).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (det nationale institut for social sikring, Spanien) og BT vedrørende INSS' afslag på at tildele BT førtidspension.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 1 i direktiv 79/7 har følgende ordlyd:

»Dette direktiv tilsigter gradvis gennemførelse for så vidt angår den i artikel 3 omhandlede sociale sikring og anden social beskyttelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring, i det følgende benævnt »princippet om ligebehandling«.«

4 Dette direktivs artikel 3, stk. 1, litra a), bestemmer, at dette finder anvendelse på lovbestemte ordninger, der sikrer beskyttelse mod forskellige risici, herunder »alderdom«.

5 Direktivets artikel 4, stk. 1, fastsætter:

»Princippet om ligebehandling indebærer, at der ikke finder nogen forskelsbehandling sted på grundlag af køn, hverken direkte eller indirekte, under henvisning særlig til ægteskabelig eller familiemæssig stilling, især for så vidt angår:

– anvendelsesområdet for ordningerne samt betingelserne for adgang til disse,

– bidragspligt og beregning af bidrag,

– beregningen af ydelserne, herunder ægtefælle- eller forsørgertillæg, og betingelserne for varigheden og bevarelsen af retten til ydelserne.«

6 Artikel 2, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (EUT 2006, L 204, s. 23) er affattet således:

»I dette direktiv forstås ved:

[…]

b) »indirekte forskelsbehandling«: at en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis stiller personer af det ene køn særlig ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige

[…]«

Spansk ret

7 Artikel 59 i Ley General de la Seguridad Social (den almindelige lov om social sikring), hvis konsoliderede udgave blev godkendt ved Real Decreto Legislativo 8/2015 (kongeligt lovdekret nr. 8/2015) af 30. oktober 2015 (BOE nr. 261 af 31.10.2015), i den affattelse, der var gældende på datoen for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »LGSS«), har overskriften »Tillæg til pensioner, der er lavere end minimumsgrænsen«. Denne artikels stk. 1, første afsnit, fastsætter:

»Personer, der modtager bidragspligtige pensioner i henhold til den sociale sikringsordning, og som ikke oppebærer indkomst fra arbejde, kapital eller fra erhvervsmæssige aktiviteter og kapitalgevinster, i overensstemmelse med det, der er fastsat for disse indkomster med hensyn til personlig indkomstskat, eller personer, som oppebærer sådanne indkomster, uden at de overstiger det beløb, der hvert år fastsættes i Ley de Presupuestos Generales del Estado [(den generelle finanslov)], har ret til at modtage de nødvendige tillæg med henblik på at opnå minimumsbeløbet for pensioner på betingelse af, at de er bosat på spansk område som fastsat ved lov eller andre forskrifter.«

8 LGSS' artikel 208 med overskriften »Førtidspensionering efter ønske fra den interesserede part« bestemmer i stk. 1:

»For at opnå ret til førtidspension efter ønske fra den interesserede part skal følgende betingelser være opfyldt:

a) Den pågældende skal være nået en alder, der er højst to år under den alder, der gælder i henhold til artikel 205, stk. 1, litra a), uden at de i artikel 206 omhandlede justeringskoefficienter derved skal finde anvendelse.

b) Den pågældende skal godtgøre, at der er betalt bidrag i en periode på mindst 35 år, uafhængigt af enhver hensyntagen til den forholdsmæssige del vedrørende præmier […]

c) Når de generelle og særlige betingelser for den nævnte pensionsform er godtgjort, skal størrelsen af den pension, der skal udbetales, være højere end størrelsen af den minimumspension, som den interesserede part er berettiget til på grundlag af dennes familiemæssige situation ved det fyldte 65. år. I modsat fald er der ikke adgang til denne form for førtidspension.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

9 BT var som ansat hushjælp omfattet af en særlig spansk social sikringsordning, som var forbeholdt denne kategori af arbejdstagere (herefter »den særlige ordning«). BT havde betalt bidrag til denne ordning i en periode på 14 054 dage med undtagelse af 166 dage.

10 Den 12. december 2016 ansøgte hun INSS om førtidspension i henhold til LGSS' artikel 208 med virkning fra den 4. januar 2017, hvor hun fyldte 63 år.

11 Ved afgørelse af 19. december 2016, som blev bekræftet ved afgørelsen af klagen fra BT, afslog INSS nævnte ansøgning med den begrundelse, at BT ikke opfyldte den betingelse for førtidspension, der er fastsat i denne lovs artikel 208, stk. 1, litra c), eftersom størrelsen af den pension, der skulle udbetales, var lavere end den minimumspension, som hun, henset til sin familiemæssige situation, kunne gøre krav på ved det fyldte 65. år.

12 Juzgado de lo Social nº 10 de Barcelona (arbejdsret nr. 10 i Barcelona, Spanien) gav BT medhold i det søgsmål, som hun havde anlagt til prøvelse af disse afgørelser. Denne ret fastslog, at den nævnte bestemmelse i LGSS indebar en indirekte forskelsbehandling af kvinder, der er i strid med direktiv 79/7, eftersom disse udgør størsteparten af arbejdstagere inden for hushjælpssektoren, og at en arbejdstager, som er omfattet af denne sektor, selv om denne har betalt bidrag til den særlige ordning i en periode på 44 og et halvt år, ikke har ret til en pension i en størrelsesorden, der gør det muligt for den pågældende at ansøge om og opnå førtidspension ved det fyldte 63. år.

13 INSS iværksatte appel af denne dom ved den forelæggende ret, Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (den øverste regionale domstol i Catalonien, Spanien). Den forelæggende ret har anført, at grundlaget for bidrag til den særlige ordning oprindeligt var lavere end grundlaget for bidrag til den almindelige spanske sociale sikringsordning. Følgelig var pensionerne for de personer, der var tilsluttet den særlige ordning, ligeledes lavere end pensionerne for de personer, der var tilsluttet den almindelige ordning. Grundlaget for bidrag til den særlige ordning blev ikke desto mindre gradvist tilpasset grundlaget for bidrag til den almindelige ordning fra det tidspunkt, hvor den førstnævnte ordning blev integreret i den sidstnævnte i 2012.

14 Ifølge den forelæggende ret finder LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), anvendelse på alle arbejdstagere, der er omfattet af den almindelige sociale sikringsordning. Ved at udelukke de personer, der er tilsluttet ordningen, og som frivilligt træffer beslutning om førtidig pensionering, men for hvem størrelsen af en sådan pension ikke når op på det lovbestemte minimumsbeløb, som de har ret til ved det fyldte 65. år, fra at være berettiget til førtidspension, forhindrer denne bestemmelse, at de får udbetalt et pensionstillæg, som vil indebære udgifter for statsbudgettet. Desuden er bestemmelsen i overensstemmelse med Den Europæiske Unions mål på pensionsområdet, der består i at opnå en varig balance mellem den tid, der bruges på arbejde, og den tid, der er til rådighed efter pensionering. I denne henseende ville det være uforeneligt med den tendens, der består i at hæve pensionsalderen og øge incitamenterne til at forlænge arbejdslivet, som Unionen tilskynder til, hvis en arbejdstager frivilligt kan fremskynde pensionsalderen uden nogen nedsættelse af størrelsen af sin pension ved at modtage et pensionstillæg. Den forelæggende ret har i øvrigt fremhævet, at en betingelse som den, der er fastsat i den nævnte bestemmelse, ikke stilles, når den førtidige pensionering skyldes et forhold, der ikke kan tilregnes arbejdstageren, såsom en virksomhedsomlægning, og derfor er omfattet af LGSS' artikel 207.

15 Den forelæggende ret har endvidere anført, at ifølge de officielle statistikker er 89% af de arbejdstagere, der ansat som hushjælp, og som er tilsluttet den særlige ordning, kvinder. Med henblik på at undersøge, om denne lovs artikel 208, stk. 1, litra c), medfører en indirekte forskelsbehandling til skade for kvindelige arbejdstagere, er den forelæggende ret imidlertid af den opfattelse, at der skal tages hensyn til alle de personer, der er tilsluttet den almindelige sociale sikringsordning, og som alle

er omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde. Der skal således, ud over de personer, der er tilsluttet den særlige ordning, bl.a. tages hensyn til kvinder, der af andre grunde, såsom ægteskab, børns tilstedeværelse eller deltidsarbejde, har betalt lavere bidrag i en kortere periode.

16 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at det fremgår af de statistikker, der er fremlagt af Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones (ministeriet for integration, social sikring og migration, Spanien), at en større procentdel af pensionerede kvinder end pensionerede mænd modtager et pensionstillæg for at opnå den lovbestemte minimumspension, hvilket tyder på, at flere kvinder end mænd stilles ringere i henhold til bestemmelsen i nævnte lovs artikel 208, stk. 1, litra c), som gør muligheden for, at en arbejdstager, der frivilligt ønsker førtidspensionering, kan modtage førtidspension, betinget af, at denne arbejdstager har ret til den lovbestemte minimumspension på baggrund af sine egne bidrag, uden udbetaling af et sådant pensionstillæg. Den forelæggende ret har fremhævet den omstændighed, at i løbet af 2018 modtog 422 112 mænd et pensionstillæg, hvilket udgjorde 15,23% af pensionsudbetalingerne til mænd, mod 468 822 kvinder, dvs. 31,45% af pensionsudbetalingerne til kvinder.

17 På denne baggrund har Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (den øverste regionale domstol i Catalonien) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»[Skal forbuddet mod indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn med hensyn til adgang til sociale sikringsydelser og beregningen heraf, der er fastsat i artikel 4 i direktiv 79/7, fortolkes således, at denne bestemmelse er] til hinder for en national bestemmelse som [LGSS'] artikel 208, [stk. 1,] litra c), […] som bestemmer, at for alle, der er omfattet af den almindelige sociale sikringsordning, skal den pension, der skal udbetales, og som beregnes i henhold til den almindelige sociale sikringsordning uden minimumstillæg, mindst svare til minimumspensionen, for at de kan opnå førtidspension efter eget ønske, for så vidt som den indirekte forskelsbehandler kvinder, som er omfattet af den almindelige sociale sikringsordning, eftersom ordningen i langt højere grad berører kvinder end mænd?«

Det præjudicielle spørgsmål

18 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7 skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for en national lovgivning, der i forbindelse med frivillig førtidig pensionering af en arbejdstager, der er omfattet af den almindelige sociale sikringsordning, gør dennes ret til førtidspension betinget af, at størrelsen af denne pension mindst svarer til størrelsen af den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til ved det fyldte 65. år, for så vidt som den nævnte lovgivning stiller kvindelige arbejdstagere særlig ufordelagtigt i forhold til mandlige arbejdstagere.

19 Det skal bemærkes, at LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), for at der kan tildeles førtidspension efter ønske fra den interesserede part, kræver, at den pension, der skal udbetales, skal være højere end beløbet for den minimumspension, som denne interesserede part er berettiget til ved det fyldte 65. år. Dette krav føjer sig til de øvrige betingelser for at være berettiget til en sådan førtidspension, der er omhandlet i artikel 208, stk. 1, litra a) og b), og som består i henholdsvis at have nået en alder, der er højst to år under den alder, der er fastsat i denne lov for at få adgang til alderspension, og at godtgøre, at der er betalt bidrag i en periode på mindst 35 år.

20 Domstolen har imidlertid allerede haft lejlighed til at fastslå, at EU-retten, nærmere bestemt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2004, L 166, s. 1, berigtiget i EUT 2004, L 200, s. 1), principielt ikke er til hinder for en bestemmelse i en national lovgivning som LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), hvorefter der gives afslag på førtidspension, når størrelsen af den pension, som ansøgeren ville have ret til, ikke

overstiger den minimumspension, som denne modtager ved den lovbestemte pensionsalder (jf. i denne retning dom af 5.12.2019, Bocero Torrico og Bode, C-398/18 og C-428/18, EU:C:2019:1050, præmis 25 -27).

21 Det skal ikke desto mindre undersøges, om et sådant valg fra den nationale lovgivers side i hovedsagen er i overensstemmelse med direktiv 79/7 (jf. analogt dom af 14.4.2015, Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, præmis 26).

22 I denne henseende forbyder dette direktivs artikel 4, stk. 1, første led, sammenholdt med direktivets artikel 3, stk. 1, litra a), tredje led, enhver form for forskelsbehandling på grundlag af køn, bl.a. for så vidt angår betingelserne for adgang til lovbestemte ordninger, der sikrer beskyttelse mod risici i forbindelse med alderdom (dom af 26.6.2018, MB (Kønsskifte og arbejdsophørspension), C-451/16, EU:C:2018:492, præmis 32). Det er ubestridt, at den i hovedsagen omhandlede førtidspensionsordning henhører under disse ordninger.

23 Det kan uden videre fastslås, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede ikke indebærer en direkte forskelsbehandling på grundlag af køn, da den finder anvendelse uden forskel på mandlige og kvindelige arbejdstagere.

24 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en sådan lovgivning indebærer en indirekte forskelsbehandling, skal det bemærkes, at dette begreb i forbindelse med direktiv 79/7 skal forstås på samme måde som inden for rammerne af direktiv 2006/54 (dom af 8.5.2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis). Det fremgår imidlertid af artikel 2, stk. 1, litra b), i direktiv 2006/54, at der ved indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn forstås, at en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis stiller personer af det ene køn særlig ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

25 En sådan særlig ufordelagtig situation foreligger navnlig, såfremt det kan påvises, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede stiller en betydelig større andel af personer af det ene køn ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om dette er tilfældet i hovedsagen (jf. bl.a. dom af 8.5.2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

26 I et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor den nationale ret er i besiddelse af statistisk materiale, har Domstolen fastslået dels, at det tilkommer denne ret at tage hensyn til alle de arbejdstagere, som er omfattet af de nationale bestemmelser, der ligger til grund for forskelsbehandlingen, dels, at den bedste metode til sammenligning består i at foretage en sammenligning mellem, på den ene side, andelene af de kvindelige arbejdstagere, som er omfattet af de omhandlede bestemmelsers anvendelsesområde, og som påvirkes af den angivelige forskelsbehandling, og, på den anden side, de tilsvarende andele for mandlige arbejdstageres vedkommende (jf. i denne retning dom af 24.9.2020, YS (Arbejdsmarkedspension for ledende personale), C-223/19, EU:C:2020:753, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).

27 Det påhviler i denne henseende den nationale retsinstans at vurdere, om det statistiske materiale, som er fremlagt for den, kan tillægges gyldighed og tages i betragtning, det vil navnlig sige, om det er udtryk for tilfældige eller kortvarige omstændigheder, og om det viser sig at være væsentligt (dom af 24.9.2020, YS (Arbejdsmarkedspension for ledende personale), C-223/19, EU:C:2020:753, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

28 I det foreliggende tilfælde skal der for det første, således som den forelæggende ret har anført, ikke blot tages hensyn til de personer, der er tilsluttet den særlige ordning, men ligeledes til alle de arbejdstagere, der er omfattet af den almindelige spanske sociale sikringsordning, hvori de førstnævnte personer, som er tilsluttet den særlige ordning, indgår. Den i hovedsagen omhandlede lovgivning finder således anvendelse på alle de personer, der er tilsluttet den nævnte almindelige ordning.

29 For det andet, således som den forelæggende ret ligeledes har anført, kan andelen af personer, der er tilsluttet den almindelige sociale sikringsordning, og som stilles ringere som følge af LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), identificeres på pålidelig vis ved at tage hensyn til antallet af pensionister, der modtager et pensionstillæg for at opnå den lovbestemte minimumspension, i forhold til det samlede antal pensionister, der er omfattet af denne ordning. Det er nemlig netop de personer, der modtager et pensionstillæg, der vil få afslag på en ansøgning om førtidspension i henhold til den nævnte bestemmelse, eftersom størrelsen af den pension, der skal udbetales på tidspunktet for indgivelsen af en sådan ansøgning, vil være lavere end den nævnte lovbestemte minimumspension. Derimod er en hensyntagen alene til de personer, der faktisk har fået afslag på en ansøgning om førtidspension i henhold til denne lovs artikel 208, stk. 1, litra c), således som INSS og den spanske regering har anført i deres skriftlige indlæg, ikke nødvendigvis udtryk for antallet af personer, der er berørt af denne bestemmelse, for så vidt som det ikke er udelukket, at et stort antal af disse personer ikke har indgivet en sådan ansøgning.

30 For det tredje skal der med henblik på at afgøre, om LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), i det foreliggende tilfælde i sig selv indebærer en indirekte forskelsbehandling i strid med artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7, imidlertid tages hensyn til de personer, der har fået afslag på førtidspension udelukkende på grundlag af artikel 208, stk. 1, litra c), uden at inkludere de personer, der – ud over den i denne bestemmelse fastsatte betingelse – ikke opfylder de betingelser for adgang til en sådan førtidspension med hensyn til alder eller bidragsperiode, som er omhandlet i artikel 208, stk. 1, litra a) og b). Som INSS og den spanske regering har nævnt i deres skriftlige indlæg, kan spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en sådan indirekte forskelsbehandling, således besvares ved inden for det samme år at tage hensyn til antallet af nye pensionister, der opfylder betingelsen i LGSS' artikel 208, stk. 1, litra b), dvs. at de har betalt bidrag i mere end 35 år, og som modtager et pensionstillæg, og sammenholde dette antal med det samlede antal af nye pensionister i løbet af det samme år.

31 Det følger af ovenstående betragtninger, at hvis de statistikker, der er blevet fremlagt for den forelæggende ret, viser, at den andel af nye kvindelige pensionister under den almindelige sociale sikringsordning, som har betalt bidrag i mere end 35 år, og som modtager en tillægspension, er væsentlig større end den andel, der kan konstateres blandt de nye mandlige pensionister, som er omfattet af samme ordning, skal det for så vidt angår hovedsagen fastslås, at LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), indebærer en indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn i strid med artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7, medmindre den er begrundet i objektive forhold, som intet har at gøre med en forskelsbehandling på grundlag af køn (jf. analogt dom af 8.5.2019, Villar Láiz, C-161/18, EU:C:2019:382, præmis 47).

32 Den i hovedsagen omhandlede lovgivning vil således navnlig være begrundet, hvis den forelæggende ret når frem til, at denne lovgivning opfylder et lovligt socialpolitisk mål, er egnet til at nå dette mål og er nødvendig herfor, idet den kun kan anses for at være egnet til at sikre det angivne mål, såfremt den reelt opfylder hensynet om at nå målet på en sammenhængende og systematisk måde (jf. i denne retning dom af 24.9.2020, YS (Arbejdsmarkedspension for ledende personale), C-223/19, EU:C:2020:753, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

33 Det skal desuden bemærkes, at medlemsstaterne ved valget af de foranstaltninger, hvormed målene for deres social- og beskæftigelsespolitik kan realiseres, råder over et vidt skøn (dom af 24.9.2020, YS (Arbejdsmarkedspension for ledende personale), C-223/19, EU:C:2020:753, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).

34 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret anført, at den spanske lovgiver har vedtaget LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), under hensyntagen til spansk ret, hvorefter ingen skal modtage en pension, der er lavere end den minimumspension, der fastsættes hvert år, og som anses for et nødvendigt minimum, hvilket i visse tilfælde medfører udbetaling af en tillægspension i henhold til nævnte lovs artikel 59. Den i hovedsagen omhandlede lovgivning har imidlertid den virkning, at et vist antal arbejdstagere, der frivilligt ønsker at fremskynde deres pensionering og i denne henseende modtage førtidspension, får afslag på førtidspension med den begrundelse, at pensionens størrelse er lavere end minimumspensionen, og at den derfor i henhold til gældende national ret giver den berørte arbejdstager ret til et pensionstillæg.

35 I denne forbindelse bemærkes indledningsvis, at Domstolen har fastslået dels, at ydelsen af en minimumsindtægt er en integrerende del af medlemsstaternes socialpolitik, dels, at udbetaling af en kompenserende tillægsydelse, som har til formål at sikre den berettigede et nødvendigt minimum, såfremt pensionen er utilstrækkelig, udgør et legitimt socialpolitisk formål, der intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn (jf. i denne retning dom af 20.10.2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, præmis 89-91 og den deri nævnte retspraksis).

36 Hvad angår begrundelsen for den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning har INSS og den spanske regering i deres skriftlige indlæg gjort gældende, at ved at udelukke de personer, der beslutter at fremskynde deres pensionering, men som på grund af størrelsen af denne pension har ret til et pensionstillæg, som skal afholdes af staten, fra adgangen til førtidspension, har LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), til formål at opretholde den spanske sociale sikringsordnings levedygtighed og opnå en varig balance mellem den tid, der tilbringes som erhvervsaktiv, og den tid, der tilbringes på pension, eftersom en adgang uden begrænsninger til førtidspensionering ville have alvorlige konsekvenser for denne ordnings finansiering.

37 I denne sammenhæng fremgår det såvel af forelæggelsesafgørelsen som af INSS' og den spanske regerings skriftlige indlæg, at de nævnte mål med den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning er i overensstemmelse med Unionens mål, som er nævnt i Kommissionens grønbog af 7. juli 2010 med overskriften »Sikre, tilstrækkelige og bæredygtige pensionssystemer i Europa« (KOM(2010) 365 endelig) samt i denne institutions hvidbog af 16. februar 2012 med overskriften »En dagsorden for tilstrækkelige, sikre og bæredygtige pensioner« (COM(2012) 55 final), der består i at opnå en bæredygtig balance mellem varigheden af det erhvervsaktive liv og varigheden af pensionslivet bl.a. under hensyntagen til udviklingen af den forventede levetid med henblik på at sikre pensionssystemernes tilstrækkelighed og bæredygtighed.

38 Domstolen har haft lejlighed til at fastslå, at selv om budgetmæssige hensyn ikke kan begrunde en forskelsbehandling, der forfordeler et af kønnene, kan formålene om at sikre en bæredygtig finansiering af alderspensioner derimod, henset til den vide skønsmargin, som medlemsstaterne råder over, anses for lovlige socialpolitiske formål, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grund af køn (jf. i denne retning dom af 24.9.2020, YS (Arbejdsmarkedspension for ledende personale), C-223/19, EU:C:2020:753, præmis 60 og 61).

39 Det følger heraf, at de formål, som INSS og den spanske regering har påberåbt sig, principielt kan begrunde en eventuel forskelsbehandling til skade for kvindelige arbejdstagere, som indirekte følger af anvendelsen af LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c).

40 En sådan national lovgivning forekommer egnet til at nå de nævnte formål. Udelukkelsen af adgangen til førtidspension for personer, der frivilligt ønsker at gå tidligt på pension, men for hvilke størrelsen af denne pension udløser en ret til et pensionstillæg, har nemlig til formål at sikre finansieringen af den spanske sociale sikringsordning og muliggøre et længere arbejdsliv for disse personer. Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, vil de berørte personers ret til førtidspension og pensionstillæg i mangel af en sådan udelukkelse have en skadelig indvirkning på gennemførelsen af disse formål, for så

vidt som den navnlig gør det muligt for de nævnte personer at arbejde i kortere tid ved at gå på førtidspension, uden dog at disse personer rammes af en nedsættelse af størrelsen af deres fremtidige pension.

41 Endvidere skal det bemærkes, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning er gennemført på en sammenhængende og systematisk måde, eftersom den finder anvendelse på enhver arbejdstager, der er tilsluttet den almindelige spanske sociale sikringsordning.

42 Det fremgår ligeledes, at denne nationale lovgivning ikke medfører foranstaltninger, der går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de forfulgte formål. En sådan lovgivning forbyder nemlig kun adgang til alderspension for de personer, der frivilligt ønsker at gå tidligt på pension, men hvis pensionsbeløb medfører en byrde for den nationale sociale sikringsordning, for så vidt som den vil give anledning til en udbetaling af et pensionstillæg til disse personer. Det fremgår desuden af de for Domstolen forelagte sagsakter, at en sådan udelukkelse kun kan finde anvendelse i tilfælde, hvor arbejdstagerens førtidige pensionering sker som følge af arbejdstagerens bevidste beslutning, og ikke af en årsag, som ikke kan tilregnes arbejdstageren, f.eks. i forbindelse med en virksomhedsomlægning. Som Kommissionen har anført i sit skriftlige indlæg, kunne den nationale lovgiver i øvrigt ikke have valgt en anden lovgivningsmæssig løsning i form af en undtagelse fra kravet på at modtage en minimumspension i de tilfælde, hvor der er tale om frivillig førtidspensionering, uden at tilsidesætte det socialpolitiske formål, der forfølges hermed, som nævnt i denne doms præmis 35.

43 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 1, i direktiv 79/7 skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke er til hinder for en national lovgivning, der i forbindelse med frivillig førtidig pensionering af en arbejdstager, der er tilsluttet den almindelige sociale sikringsordning, gør dennes ret til førtidspension betinget af, at størrelsen af denne pension mindst svarer til størrelsen af den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til ved det fyldte 65. år, selv om den nævnte lovgivning stiller kvindelige arbejdstagere særlig ufordelagtigt i forhold til mandlige arbejdstagere, hvilket det påhviler den forelæggende ret at efterprøve, for så vidt som denne konsekvens dog skal være begrundet i legitime socialpolitiske formål, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grund af køn.

Sagsomkostninger

44 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 79/7/EØF af 19. december 1978 om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke er til hinder for en national lovgivning, der i forbindelse med frivillig førtidig pensionering af en arbejdstager, der er tilsluttet den almindelige sociale sikringsordning, gør dennes ret til førtidspension betinget af, at størrelsen af denne pension mindst svarer til størrelsen af den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til ved det fyldte 65. år, selv om den nævnte lovgivning stiller kvindelige arbejdstagere særlig ufordelagtigt i forhold til mandlige arbejdstagere, hvilket det påhviler den forelæggende ret at efterprøve, for så vidt som denne konsekvens dog skal være begrundet i legitime socialpolitiske formål, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grund af køn.

Underskrifter